

Sygn. akt **VIII Ua 44/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka SSO Maria Gawlik (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambus

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2014r. w Gliwicach

sprawy z odwołania R. J. (J.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 sierpnia 2014 r. **sygn. akt** VI U 177/14

oddala apelację.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Maria Gawlik (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 44/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczony R. J. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 22 kwietnia 2014 roku, na mocy której odmówiono mu prawa do odsetek w związku z terminem wypłaty jednorazowego odszkodowania. W uzasadnieniu wskazał, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją, bowiem organ rentowy winien wypłacić odsetki od jednorazowego odszkodowania przyznanego mu w kwocie 6.450 złotych za 10% uszczerbku na zdrowiu. W toku sprawy ubezpieczony sprecyzował roszczenie, domagając się odsetek od kwoty 6.450 złotych od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 2 października 2013 roku, w którym to dniu organ rentowy wypłacił mu jednorazowe odszkodowanie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, w uzasadnieniu wskazując, iż rentowy przyznano świadczenie w ciągu 14 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. od otrzymania w dniu 12 września 2013 roku prawomocnego wyroku Sądu z dnia 22 sierpnia 2013 roku.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do odsetek ustawowych w kwocie 1.559,84 złotych, naliczanych od kwoty 6.450 złotych za okres od dnia 24 listopada 2011 roku do dnia 2 października 2013 roku.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 24 listopada 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G. odmówił odwołującemu jednorazowego odszkodowania z tytułu pogorszenia stanu zdrowia w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 15 czerwca 1988 roku. Odwołujący zaskarżył wskazaną decyzję. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22 sierpnia 2013 roku w sprawie VI U 420/11, na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 24 listopada 2011 roku, przyznano mu prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu pogorszenia stanu zdrowia w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 15 czerwca 1988 roku za dalsze 10% uszczerbku na zdrowiu i ustalono łączny uszczerbek na zdrowiu z tego tytułu w wysokości 65%. Wyrok z uzasadnieniem wpłynął do ZUS w dniu 12 września 2013 roku i organ rentowy zgodził się z jego treścią.

Decyzją z dnia 25 września 2013 roku organ rentowy – w wykonaniu wskazanego wyżej wyroku sądowego – przyznał ubezpieczonemu prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 6.450 złotych za dalsze 10% uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 15 czerwca 1988 roku. Świadczenie zostało wypłacone w dniu 2 października 2013 roku.

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach po rozpatrzeniu sprawy VI U 370/13 przekazał do rozpoznania organowi rentowemu nowy wniosek ubezpieczonego o przyznanie odsetek, zawarty w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 25 września 2013 roku.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 kwietnia 2014 roku odmówiono ubezpieczonemu prawa do odsetek z tytułu nieterminowej wypłaty jednorazowego odszkodowania.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Gliwicach zważył, iż odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 22 kwietnia 2014 zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd przytoczył treść art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U.2009.205.1585, dalej: ustawa systemowa), zgodnie z którym jeżeli Zakład w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W dalszej części, Sąd I instancji dzieląc rozważania Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 7 kwietnia 2009 roku (I UZP 2/09, OSNP 2009/19-20/264) oraz pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 23 października 2013 roku (III AUa 425/13, LEX nr 1388838), wskazał, iż ZUS ponosi odpowiedzialność za ewentualne nieprawidłowości przy wydaniu zaskarżonej decyzji, w tym – nieprawidłowe (niepełne) ustalenie wysokości uszczerbku na zdrowiu i wysokości świadczenia, jak miało to miejsce w przypadku rozpoznawania sprawy ubezpieczonego, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa.

W ocenie Sądu Rejonowego czasokres trwania postępowania sądowego po skorzystaniu przez stronę z odwołania od decyzji nie stanowią okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności w rozumieniu art. 85 ust. 1

in fine ustawy systemowej. Dalej Sąd podkreślił, iż organ rentowy kompleksowo zbadał okoliczności sprawy, ocenił je według własnego uznania, jednak ocena ta – w świetle prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22 sierpnia 2013 roku w sprawie VI U 420/11 – była obciążona błędem, skutkującym zmianą decyzji z dnia 24 listopada 2011 roku i przyznaniem prawa do dalszego jednorazowego odszkodowania. Organ rentowy nie wykazał, aby zmiana decyzji wynikała ze zmiany okoliczności faktycznych sprawy. Sama odmienna ocena stanu zdrowia ubezpieczonego w postępowaniu sądowym nie stanowi nowej okoliczności, niezbędnej do wydania decyzji, a na to w niniejszej sprawie powoływał się organ rentowy. Już w dacie wydania decyzji z dnia 24 listopada 2011 roku organ rentowy miał bowiem możliwość i obowiązek prawidłowej oceny okoliczności sprawy, zatem ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu ubezpieczonemu świadczenia w pełnej wysokości (por. również orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, w sprawie III UK 37/07).

Sąd zaznaczył, iż uwzględnił w całości roszczenie odwołującego, gdyż zgodnie ze stanowiskiem judykatury (por. cytowane wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie I UZP 2/09), zasadnie domagał się on odsetek od dnia 24 listopada 2011 roku jako dnia wydania nieprawidłowej decyzji, do dnia 2 października 2013 roku, a to do dnia spełnienia świadczenia, która nie była sporna. Wyliczenia odsetek sąd dokonał zgodnie z kalkulatorem odsetek ustawowych (ze źródła LEX według stopy odsetek 13% rocznie). Nadto, kończąc rozważania prawne, Sąd I instancji wyjaśnił, iż wbrew twierdzeniom organu rentowego, brak ustalenia odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia w postępowaniu o jednorazowe odszkodowanie nie wyłącza odpowiedzialności z tytułu odsetek.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 118 ust. 1a ustawy z 17.12.1998r. o rentach i emeryturach z FUS (Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227) oraz art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 13.10.1998r. (j.t. Dz. U. z 2013r. poz. 1442) poprzez przyznanie odwołującemu prawa do odsetek od 24 listopada (...), pomimo, iż ostatnią okolicznością od której zależało przyznanie świadczenia ustalono w postępowaniu sądowym, zatem termin od którego naliczono odsetki powinien być liczony 30 dni od daty prawomocnego wyroku.

W oparciu o tak postawione zarzuty strona apelująca wniosła o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu ZUS iż okoliczność związku przyczynowego zarażenia wirusem żółtaczką typu C z wypadkiem przy pracy, trudno było ustalić w postępowaniu przed ZUS, co uzyskano dopiero orzeczeniem Sądu z 22 sierpnia 2013r. w oparciu o opinie biegłych. Nadto organ rentowy wskazał, iż sąd w ww. wyroku nie ustalił ani odpowiedzialności ZUS za opóźnienie w wypłacie świadczenia ani nie zasądził odsetek. Wskazał również, iż wyrok sądu wykonał w terminie ustawowym, tj. miesiąca od daty jego uprawomocnienia.

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślić należy, iż stan faktyczny sprawy między stronami jest bezsporny., nie budzi wątpliwości, a Sąd II przyjmuje wszystkie ustalenia Sądu Rejonowego jako własne. W ocenie Sądu Okręgowego, sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego, co zostało dostatecznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku, a wydany wyrok jest trafny i odpowiada prawu.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie było prawo do odsetek od zaległego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, którego odmówiono ubezpieczonemu zaskarżoną decyzją z dnia 22 kwietnia 2014r. Kwestię powyższą reguluje w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z pierwszym z ww. przepisów, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30

dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Art. 1a powołanego przepisu stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Podstawę żądania zapłaty odsetek za opóźnienie stanowi natomiast art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585). Z przepisu tego wynika, że jeżeli ZUS - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłaty świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do tego świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty ustawowych odsetek określonych przepisami prawa cywilnego

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni obu ww. przepisów, opierając się na orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych. Dodać można jedynie za Trybunałem Konstytucyjnym (wyrok z dnia 11 września 2007 r.), że art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozumiany musi być w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy. Decydujące w sprawie jest zatem ustalenie, co jest ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji. Cytując natomiast przytoczony przez Sąd I instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku (III UK 37/07), podkreślić należy, że odsetki przewidziane w 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu w sytuacji, gdy organ rentowy z naruszeniem prawa odmówił jego przyznania, nalicza się od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek. Teza ta ma również zastosowanie do art. 118 ustawy emerytalno - rentowej, co wynika wprost z uzasadnienia powołanego wyroku.

Jednoznacznie kwestię należnych odsetek od jednorazowego odszkodowania Sąd Najwyższy wyjaśnił w powołanej również przez Sąd I instancji uchwale z dnia 7 kwietnia 2009 roku wydanej w sprawie I UZP 2/09, wskazując, iż „Jeżeli organ rentowy - w tych terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych - bezpodstawnie lub bezzasadnie nie ustalił prawa do jednorazowego odszkodowania oraz nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.).”

W świetle powyższych rozważań, nie mogą się ostać zarzuty apelacji naruszenia omówionych wyżej art. 118 ustawy emerytalnej oraz art. 85 ustawy o s.u.s. Twierdzenie organu rentowego, iż data wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji była datą wpływu prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego z 22 sierpnia 2014r. jest całkowicie chybione, gdyż jak słusznie wyjaśnia Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, już w dacie wydania decyzji z dnia 24 listopada 2011 roku organ rentowy miał możliwość i obowiązek prawidłowej oceny okoliczności sprawy, a skoro ocena tych okoliczności była obciążona błędem, co skutkowało zmianą decyzji z dnia 24 listopada 2011 roku i przyznaniem prawa do dalszego jednorazowego odszkodowania, to ZUS ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu ubezpieczonemu świadczenia w pełnej wysokości. Nadto organ rentowy nie wykazał, aby zmiana decyzji wynikała ze zmiany okoliczności faktycznych sprawy, a sama odmienna ocena stanu zdrowia ubezpieczonego w postępowaniu nie stanowi nowej okoliczności, niezbędnej do wydania decyzji.

Nie ma także racji organ rentowy zarzucając wyrokowi Sądu Rejonowego z dnia 22 sierpnia 2014r. brak ustaleń w zakresie odpowiedzialności ZUS za opóźnienie w wypłacie świadczenia, gdyż zgodzić się należy ze stanowiskiem zajęтым przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 marca 2011r. w sprawie I UZP 2/11, zgodnie z którym brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Kończąc rozważania prawne dodać należy, iż Sąd II instancji nie miał również wątpliwości co do prawidłowości dokonanych wyliczeń w zakresie wysokości odsetek, mając na uwadze również fakt, że w tym zakresie organ rentowy nie precyzował zarzutów w apelacji.

Wobec powyższego, uznając apelację organu rentowego za bezzasadną Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Maria Gawlik (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia